

Studieplan

SEPREP Ung

Forebygging og tidlig oppdagelse,
behandling og oppfølging av psykose/alvorlig psykisk lidelse hos
ungdom

60 studiepoeng

A. Overordnet beskrivelse av studiet

1. Innledning

Stiftelsen SEPREP – Senter for psykoterapi og psykososial rehabilitering ved psykoser - ble etablert i 1990. SEPREP Tverrfaglig Utdanningsprogram har sin opprinnelse i et mangeårig faglig engasjement i å få til gode behandlingsmiljøer, -metoder og modeller overfor mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Forutsigbare og gode relasjoner mellom fagutøvere, brukere og deres familier er vesentlig i dette arbeidet. SEPREP Ung representerer en videreføring av dette perspektivet hvor betydningen av tidlig oppdagelse og forebygging er vektlagt.

SEPREP Ung forankres i det lokale barne- og ungdomspsykiatriske senter (BUP) eller distriktpspsykiatriske senter (DPS). En lokal koordinator skal på vegne av programansvarlig institusjon lede det praktiske arbeidet. En styringsgruppe skal ha ansvar for å sikre lokale tilpasninger både i planleggingen og gjennomføringen av studiet/utdanningsprogrammet.

Høgskolen i Hedmark, Avdeling for folkehelsefag, tilbyr studiet på oppdrag fra stiftelsen SEPREP. Høgskolen i Hedmark godkjenner studiet og har det overordnede faglige ansvaret for studiet og for gjennomføring av eksamen. Stiftelsen SEPREP har det løpende ansvaret for utvikling og gjennomføring av studiet. Ansvaret for gjennomføring av de enkelte utdanningsprogrammene ligger hos den lokale styringsgruppen, jfr. retningslinjer i Lokal koordinators håndbok (www.seprep.no).

2. Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende totale læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten:

- har en helhetlig forståelse av ungdommens situasjon, og kunnskaper om hvordan den psykiske helsen påvirkes av biologiske, psykologiske sosiokulturelle faktorer
- har inngående kunnskap om betydningen av tidlig oppdagelse, tidlig intervensjon og tiltak som styrker beskyttende faktorer
- har bred kunnskap om tidlige tegn på alvorlig psykisk lidelse, og faktorer som hemmer en negativ utvikling og fremmer mening og mestring
- har inngående og oppdatert kunnskap om relasjonens betydning, brukervedvirkning og lokalmiljøets betydning i bedringsprosesser
- har bred kunnskap om relevante modeller for utredning, behandling og oppfølging
- har inngående kunnskap om tjenestenettverk og henvisningsveier lokalt

Ferdighet

Kandidaten:

- kan analysere dynamikk og samspill i private og profesjonelle nettverk, og inngå i en konstruktiv og reflektert relasjon til ungdommen/familien og øvrig nettverk
- arbeider selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning, og planlegger og iverksetter behandlings- og oppfølgings tiltak i samarbeid med ungdommen/familien og øvrig nettverk
- kan vise åpenhet, reflektere over egne reaksjoner og bruke seg selv på en konstruktiv måte i møte med ungdommen, familie/nettverk og andre samarbeidspartnere

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan anvende sin samlede kompetanse slik at det bidrar til videreutvikling og nytenkning når det gjelder kvalitet og brukermedvirkning i tjenestetilbudet
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter slik at det bidrar til å fremme kvalitet og utvikle nye samarbeidsformer i flerfaglig og tverretattlig samhandling
- kan bidra til kunnskaps- og praksisutvikling og innovasjon på eget arbeidssted
- viser innsikt i betydningen av, og fremmer en praksis som styrker den enkeltes livskvalitet og bedringsprosess
- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger og bidra til løsninger i møte med praktiske utfordringer
- har en bevissthet rundt egne tanker, følelser og reaksjoner for å forstå og forholde seg hensiktsmessig i allianseskapende arbeid
- kan vise innsikt og dømmekraft i utfordrende situasjoner i møte med ungdom og familier i krise
- kan sikre at menneskerettighetene blir ivaretatt

3. Målgruppe

Målgruppen for utdanningen er ansatte innenfor kommunehelsetjeneste, spesialisthelsetjeneste og andre som har behandlings- og oppfølgingsansvar overfor ungdom med alvorlige psykiske lidelser. Videre omfatter målgruppen ansatte i skolesektoren, barnevernstjenesten, fastleger, politi og andre som i sitt daglige arbeid har kontakt med risikoutsatt ungdom og deres familier.

4. Opptakskrav

Bachelorgrad (180 studiepoeng) eller tilsvarende innen helse- og sosialfag, pedagogiske fag eller andre relevante fagområder, og tilsetning i minst 50 % relevant stilling gjennom hele studiet.

5. Studiets varighet, omfang og nivå

Studiet er en videreutdanning med et omfang på til sammen 60 studiepoeng. Studiet tilbys på deltid over to år.

6. Kompetanse

Studiet kvalifiserer for å arbeide innenfor psykisk helsefeltet rettet mot barn, ungdom og unge voksne, innen skole, helse- og sosialtjeneste og andre relevante tjenester og arenaer. Videreutdanningen gir kompetanse innenfor fagfeltet alvorlige psykiske lidelser, med særlig vekt på helsefremmende/forebyggende arbeid. Studiet vektlegger betydningen av tidlig oppdagelse og behandling, sammen med en bred tilnærming som understøtter mening, mestring og den enkeltes bedringsprosess.

Læringen baserer seg på å anvende kunnskap og erfaring gjennom praksis som forankres systematisk i gruppeveiledning gjennom hele studiet. Slik får den enkelte deltaker en styrket samlet kompetanse, både personlig, relasjonelt og samhandlingsmessig.

7. Informasjonskompetanse

Studenten skal kunne finne, vurdere, og gjøre seg nytte av informasjon i egen læring og skriving av oppgaver. Det legges vekt på evnen til å navigere i faglitteratur, kildeorientering og kritisk vurdering av kilder, samt kildehenvisninger.

Informasjonskompetanse er evnen til å lokalisere, evaluere og bruke informasjon for egne behov. Dette er en faglig nøkkelkompetanse og basis for livslang læring. Plagiering er å fremstille andres arbeid som sitt eget og det anses som fusk når korrekt kildeanvisning ikke angis.

Det vises til bibliotekets studiehjelpside:

<https://www.hihm.no/hihm/Hovedsiden/Bibliotek/Studiehjelp>

8. Studiets innhold, oppbygging og organisering

Hele studiet består av totalt 3 emner som utgjør 60 studiepoeng.

(Kode): Psykiske lidelser/psykoseforståelse i et utviklingsperspektiv, 15 studiepoeng

(Kode): Forebygging, tidlig oppdagelse og behandling i et helhetlig perspektiv, 30 studiepoeng

(Kode): Tjenestenettverk og samhandling, 15 studiepoeng

Emnene bygger på hverandre og vil følge en progresjon fra emne 1 til 3.

Utdanningen tilstreber å være en integrert helhet. Utdanningen tilstreber å kombinere studentenes erfaringer fra arbeid med ungdom og familier/nettverk, som bearbeides på ulike måter for å framstå som en integrert helhet.

Organisering

Styringsgruppa og lokal koordinator ved det enkelte utdanningssted er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av studiet i sitt distrikt i samarbeid med ansvarlig for utdanningsprogrammet i SEPREP T.U.

I løpet av utdanningens 2 år holdes 100 timers fellesundervisning (samlinger) organisert ved det lokale BUP/DPS, eventuelt kommune. Vanligvis vil 1 dag i måneden være avsatt til dette. Undervisningen skjer i hovedsak gjennom fellesundervisning der de ulike emnene gjennomføres systematisk. Det er en faglig og pedagogisk sammenheng mellom emnene, der en knytter sammen teori og praksis. Mulighetene for varierte metoder som arbeid i smågrupper, rollespill o.l. vil utformes lokalt.

Systematisk gruppeveiledning

Studiet vektlegger i særlig grad gruppeveiledning som metode. Denne er obligatorisk og gjennomføres fordelt over 80 timer gjennom 2 år, vanligvis organisert som 1 ½ klokke time to ganger i måneden. Veilederne har solid faglig kompetanse, og godkjennes etter veiledningsfaglige kriterier. Veiledningen gjennomføres i henhold til vedtatte retningslinjer (www.seprep.no). Veiledningen tar sikte på at den enkelte deltaker i gruppe reflekterer over egen virksomhet overfor ungdom og familier, og de reaksjoner, tanker og følelser dette arbeidet vekker. I veiledningen relateres problemstillinger til tilnæringsmåter fra teori og erfaring, og deltakeren stimuleres til å integrere og bruke dette i egen praksis.

Litteraturstudier

Det avsettes 40 timers arbeid med litteraturstudier. Dette arbeidet inngår i obligatoriske studiekraav i løpet av utdanningens to år. Litteraturgruppen består av de samme deltakere som i veiledningsgruppen, og organiseres av deltakerne selv uten veileder.

En stor del av utdanningen dreier seg om selvstudier med lesing av teori, forberedelse av framlegg i veiledningsgruppa, og arbeid med skriftlige gruppeoppgaver.

Ferdighetstrening

Ferdighetstrening defineres som anvendelse av praksis forankret i veiledning. Kandidaten legger frem ulike problemstillinger fra praksis i gruppeveiledning.

9. Internasjonalisering

Utenlandske forskere og gjesteforelesere som representerer ny og oppdatert kunnskap brukes i noen grad.

10. Undervisnings- og læringsformer

Studiet benytter varierte arbeidsformer: forelesninger, veiledning, kollokviearbeid, skriftlig oppgaver, og individuelt arbeid relatert til egen praksis. Utdanningen er en integrert helhet hvor teori kombinert med erfaringer fra eget arbeid med ungdom og deres familier bearbeides i ulike fora.

11. Vurderingsformer

Det gjennomføres gruppeoppgaver i gruppe i emnene 1 og 2. Disse går over 3 måneder. Emne 3 avsluttes med en individuell hjemmeeksamen over 10 dager.

12. Litteraturliste

Ved studiestart er litteraturlisten tilgjengelig som eget dokument organisert under hvert emne.

13. Emnebeskrivelse

Emnets navn: Alvorlige psykiske lidelser/psykoseforståelse i et utviklingsperspektiv

Emnekode:

Studiepoeng: 15

Semester: Vår eller høst

Språk: Norsk

Sist revidert:

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskap

Kandidaten:

- har kunnskap om generelle utviklingstrekk hos ungdom, både beskyttende/helsefremmende faktorer og hva som øker risiko for sykdom
- har bred kunnskap om hvilken betydning gode relasjoner i familie, nærmiljø og skole har for psykisk helse og livskvalitet
- har inngående kunnskap om ulike risikogrupper og tidlige tegn på psykiske lidelser
- har grundig kunnskap om alvorlig sykdomsutvikling i et livsløpsperspektiv med særlig vekt på ungdommens og familiens egenopplevelse
- har grundig kunnskap om psykoselidelser, også i kombinasjon med annen alvorlig problematikk som rus, traume og selvskading
- har inngående kunnskap om etiske perspektiver i behandlings- og oppfølgingsarbeid

Ferdighet

Kandidaten:

- kan reflektere over egne reaksjoner, nyttiggjøre seg tilbakemeldinger, og bruke seg selv på en konstruktiv måte i møte med ungdom og familie/nettverk
- anvender faglig kunnskap for å analysere og løse kliniske problemstillinger selvstendig, og i dialog med ungdommen selv og andre viktige aktører
- kan analysere og klargjøre etiske dilemma og praktiske utfordringer i møte med ungdom og familier

Generell kompetanse

Kandidaten:

- Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å bidra til videreutvikling og nytenkning når det gjelder kvalitet og brukervedvirkning i tjenestetilbudet
- Reflekterer kritisk over egen studieinnsats og læringsprosess og bidrar til å gjøre vesentlige endringer der det er påkrevet

Innhold

- Menneskesyn og konsekvenser for tilnærming og behandling
- Forholdet mellom ungdommen, familien og fagutøver, med vekt på relasjon og brukerdeltakelse
- Trekk ved ungdomspopulasjonens psykiske helse – ungdomskultur
- Utviklingspsykologisk og helsefremmende perspektiv – risiko og beskyttelsesfaktorer
- Forebyggende tiltak for å fremme trivsel og sunn psykisk helse hos ungdom
- Betydningen av tidlig oppdagelse og tidlig intervensjon
- Tidlige tegn på utvikling av psykiske lidelser
- Alvorlig psykisk sykdom hos ungdom – diagnosegrupper, symptomer og forekomst
- Menneskers ulike opplevelse av psykose
- Psykose som selvforstyrrelse, innenfra-perspektivet
- Traume og psykose
- utfordringer i møte med det flerkulturelle
- Kriminalitet og rus
- De tilbaketrukne ungdommene – skolevegring
- Oppgaveskriving

Organisering og arbeidsformer

Fellesundervisning, veiledning, gruppearbeid/kollokviegrupper med framlegg.

Forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Studenten skal ha deltatt på 80 % av fellesundervisning på totalt 25 timer
- Studenten skal ha deltatt på 80 % av gruppeveiledning på totalt 20 timer
- Studenten skal ha deltatt på 80 % av gruppearbeid/kollokviegruppe på totalt 10 timer
- Ett refleksjonsnotat over egen innsats og læringsutbytte
- Ett framlegg fra eget litteraturarbeid i veiledningsgruppa

Vurderingsordning

Skriftlig gruppeoppgave over tre måneder. Gruppen har inntil fire medlemmer. Besvarelsen vurderes til bestått/ikke bestått.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag.

Emnets navn: Forebygging, tidlig oppdagelse og behandling i et helhetlig perspektiv

Emnekode:

Studiepoeng: 30

Semester: Vår og høst

Språk: Norsk

Sist revidert:

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskap

Kandidaten:

- har bred kunnskap om sentrale risikofaktorer i et oppvekstperspektiv
- har inngående kunnskap om ungdommen og familien som sentrale aktører i alt samarbeid
- har bred kunnskap om betydningen av det helsefremmende og forbyggende perspektivet
- har inngående kunnskap om psykose, både som erfaring og lidelse i utviklingsperspektiv
- har bred kunnskap om sentrale tilnærings- og behandlingsformer, metoder og modeller for denne gruppen ungdommer, med vekt på tidlig intervensjon
- har bred kunnskap om de lover og retningslinjer som gjelder tidlig intervensjon

Ferdighet

Kandidaten:

- kan selvstendig anvende metoder som er aktuelle i eget arbeid, og analysere og underbygge det strategiske perspektivet i valg av intervensjonsformer
- kan analysere dynamikken og samspillet mellom ungdommen, familien, øvrig nettverk og fagpersoner.
- kan etablere og inngå i en konstruktiv og reflektert relasjon til ungdommen og sentrale aktører
- kan arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning, og i samarbeid med ungdommen/familien planlegge og iverksette kortsiktige og langsiktige behandlings/oppfølgingstiltak.

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har en bevissthet rundt egne tanker, følelser og reaksjoner for å forstå og forholde seg hensiktsmessig og målrettet i allianseskapende arbeid
- kan bidra til nytenkning med hensyn til kartlegging, vurdering og utvikling av behandlingstilbud for unge med tegn på alvorlig psykisk lidelse
- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger og bidra til konkrete løsninger

Innhold

- Ungdom i risiko
- Familiens betydning; første møte, kriser, langtidsoppfølging, nettverksarbeid
- Forholdet mellom ungdom, familie og den profesjonelle hjelper, med vekt på relasjonen og på brukerdeltakelse
- Helsefremmende og forebyggende arbeid, lokalsamfunnets betydning
- Utredning, dokumentasjon, evaluering og målinger til hjelp i behandling
- Tidlig oppdagelse og tidlig intervensjon ved psykoser
- Integreert behandling ved psykisk helse/rusproblematikk
- Anerkjente behandlingsformer og deres plass i et helhetlig behandlingstilbud; individuell psykoterapi, kognitiv terapi, gruppeterapi, miljøterapi i kommune og institusjon, psykososial rehabilitering, psykoedukativt familiearbeid, nettverksrettet arbeid, kreative metoder, løsningsfokusert tilnærming og medikamentell behandling m.m.
- Virksomme relasjoner og bedringsprosesser
- Forståelse av egne reaksjoner og bruk av disse i kontakt med ungdom og familier
- Etisk refleksjon som verktøy i klinisk praksis
- Alvorlige problemområder som selvmordsfare, aggresjon, vold og rus
- Tvang og alternativer – behandlingsmessige og etiske aspekter, lovverk som regulerer virksomhetene og ivaretar ungdommens rettssikkerhet og menneskeverd

Organisering og arbeidsformer

Fellesundervisning, veiledning, gruppearbeid/kollokviegrupper.

Forkunnskaper

Fullført og bestått emnet Psykiske lidelser/psykoseforståelse i et utviklingsperspektiv.

Emnekode:

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen:

- Studenten skal ha deltatt på 80 % av fellesundervisning på totalt 50 timer
- Studenten skal ha deltatt på 80 % av gruppeveiledning på totalt 40 timer
- Studenten skal ha deltatt på 80% av gruppearbeid/kollokviegruppe på totalt 20 timer
- To studieoppgaver med framlegg fra eget arbeid med en ungdom/familie

Vurderingsordning

Skriftlig gruppeoppgave over tre måneder. Gruppen har inntil 4 medlemmer. Besvarelsen vurderes til bestått/ikke bestått.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelse.

Emnets navn: Tjenestenettverk og samhandling

Emnekode:

Studiepoeng: 15

Semester: Vår eller høst

Språk: Norsk

Sist revidert:

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskap

Kandidaten:

- har inngående kunnskap om nærmiljøets betydning for å styrke beskyttelse og bidra til bedringsprosesser
- har inngående kunnskap om betydningen av sammenhengende tjenestenettverk på alle nivåer
- har inngående kunnskap om egen og andre faggruppers oppgaver og ansvarsområder overfor utsatt ungdommer og deres familier
- har kunnskap om betydningen av å vurdere og benytte det beste innen forskning og erfaringskunnskap for å evaluere og forbedre egen og feltets praksis

Ferdighet

Kandidaten:

- kan analysere fenomener og mekanismer i samhandling og samarbeid, og arbeide selvstendig med praktisk problemløsning i et samhandlingsnettverk
- kan bruke relevante metoder for å dokumentere og evaluere praksis

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan anvende oppdatert kunnskaper til å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og bidra i utviklingsprosjekter
- kan kommunisere om problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor feltet risikoutsatt ungdom, og bidrar med egne kunnskaper og erfaringer overfor andre fagpersoner og miljøer til videreutvikling av praksis

Innhold

- Lokale og regionale planer og den nasjonale sammenheng de inngår i
- Aktuell lovgivning og andre offentlige føringer
- Helhetlig oppbygging av kompetanse og tjenestetilbud til utsatt ungdom
- Organisering, innhold og vedlikehold av helhetlig tjenestenettverk og lokale satsningsområder

April 2015

- Kartlegging av lokale behov for tjenesteutvikling; metoder, eksempler og erfaringer
- Integrering av ulike tjenester, utvikling av nærmiljøtiltak
- Innhenting, systematisering og dokumentering av data i eget klinisk arbeid
- Evaluering av egen virksomhet
- Videreutvikling av den enkelte deltaker og for gruppen som helhet

Organisering og arbeidsformer:

Fellesundervisning, veiledning, gruppearbeid/kollokviegrupper.

Krav til forkunnskaper:

Fullført og bestått emnet Forebygging, tidlig oppdagelse og behandling i et helhetlig perspektiv

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen:

- Studenten skal ha deltatt på 80 % av fellesundervisning på totalt 25 timer
- Studenten skal ha deltatt på 80 % av gruppeveiledning på totalt 20 timer
- Studenten skal ha deltatt på 80 % av gruppearbeid/kollokviegruppe på totalt 10 timer
- En studieoppgave med framlegg fra eget arbeid med en ungdom/familie

Vurderingsordning

Individuell hjemmeeksamen over 10 virkedager som vurderes med graderte bokstavkarakter A – F der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig avdeling:

Avdeling for folkehelsefag.